

Leuke waarnemingen 2007

MvA = Michel van Adrichem,
PvB = Pieter van Breugel,
KG = Kees Goudsmit,
AJL = Anne Jan Loonstra,
FM = Frank van der Meer,
PM = Peter Megens,
TP = Theo Peeters,
IR = Ivo Raemakers,
JS = Jan Smit.

Evaniidae

Brachygaster minuta [IR]

Op 11 augustus een vrouwtje gevangen vanaf een eikenstruik in de Tungeler Wallen (Ac. 177-358). Deze eiparasiet van kakkerlakken is hier ook al eerder waargenomen.

Chrysididae

Hedychrum gerstaeckeri [AJL]

Op 10 juni in De Hooge Stoep, Geesbrug (Dr.), een mannetje. Volgens de atlas van de wespen was er geen recente vangst bekend uit Drenthe.

Hedychridium roseum [AJL]

Op 19 juni op het Drouwenerzand bij Gasselte (Dr.), 2 mannetjes in een gele bordwaterval, in het kader van stuifzandenonderzoek voor Stichting Bargerveen. De eerste waarneming van deze soort uit Drenthe.

Chrysis fulgida [AJL]

Op 15 augustus een vrouwtje in de heemtuin van Borg Ewsum, Middelstum (Gr.) (zie foto op de voorpagina). Op een nestblok waar o.a. *Symmorphus crassicornis* in nestelde, mogelijk de gastheer. Recente waarnemingen van deze soort zijn alleen bekend uit Drenthe.

Chrysis immaculata [IR]

Op 19 juni een vrouwtje in de tuin in Gronsveld (Ac. 179-313). In de weken daarna ook nog enkele zichtwaarnemingen op kunstmatige nestgelegenheid.

Chrysis indigotea [TP]

Een vrouwtje van deze grote groene goudwespe ving ik op 14 september op de nesthulpblokken in de insectentuin bij de Strabrechtse Heide (Ac. 169-378). De soort is daar al eerder gevangen door Jap Smits (mond. meded.) maar nog niet gemeld. Het betreft een zeer late vangst want tot op heden waren in

ons land alleen vangsten van eind mei tot eind juli bekend. Wanneer wordt deze soort (nog een keer) buiten Noord-Brabant gevangen?

Formicidae

Themnothorax affinis [IR]

Op 26 december bleek een binnenshuis gehaalde essenstronk een nest van deze mier te bevatten. De dode stronk was meegenomen vanuit een oude meidoornheg langs een grasland in het Savelsbos (Ac. 181-314).

Pompilidae

Aporus unicolor [TP]

Op 14 augustus ving ik op een peen (*Daucus carota*) een vrouwtje van deze spinnendoder in de berm van de Grensweg (Ac. 195-416). Op dezelfde dag ving ik iets verderop langs de Duitse bosrand van de Grensweg (Ac. 199-415) nog een vrouwtje van deze soort.

Arachnospila virgilabnormis [AJL]

Een mannetje op 18 mei op het Aeckingerzand, Appelscha (Fr.) in het kader van stuifzandenonderzoek voor St. Bargerveen.

Cryptocheilus notatus [PM]

Op de Grensweg bij Milsbeek (Ac. 198-415) op 8 juli een mannetje.

Dipogon subintermedius [JS]

'Een soort van zandgronden en de duinen, vooral met naaldbossen' aldus de atlas van de wespen. Ik had deze soort dan ook niet verwacht in mijn tuin in Duiven (Ac. 197,8-440,6), midden in de klei. Toch zat er op 1 augustus een vrouwtje op een nestkastje te zonnen.

Dipogon variegatus [IR]

Tijdens bezoeken van mei tot augustus steeds in kleine aantallen op de Hoge Fronten (Ac. 175-318). Hier zit inmiddels dus een goede populatie.

Vespidae

Euodynerus dantici [IR]

Op 15 mei een eerste vrouwtje op de Hoge Fronten (Ac. 175-318). Hier later nog enkele zichtwaarnemingen. Na eerdere zichtwaarnemingen op 19 juni een mannetje gevangen in de tuin in Gronsveld (Ac. 179-313).

***Microdynerus exilis* [PM]**

Op de Grensweg bij Milsbeek (Ac. 198-415) op 2 juni een vrouwtje.

***Microdynerus nugdunensis* [IR]**

Op 12 mei een vangst en enkele zichtwaarnemingen op de Hoge Fronten (Ac. 175-318).

***Odynerus melanocephalus* [IR]**

In mei en juli op enkele plekken waargenomen in Nederlands en Belgisch Zuid-Limburg, onder andere Hoge Fronten (eerste waarneming 6 mei (Ac. 175-318), bij Vosgrub Reijmerstok (Ac. 187-313) en Gingelom (België, Lc. 204-158). Bij de Vosgrub ook meerdere nesten waargenomen. Anders dan bij *O. spinipes* niet in steilwanden maar in relatief flauwe löss-helling en klaarblijkelijk ook nauwelijks geaggregeerd.

Crabronidae

***Philanthus triangulum* [PvB]**

Op 31 mei vloog de eerste *Philanthus triangulum*-man op *Reseda alba*. Erg vroeg in het jaar, maar dat is, gezien de atlas, al wel eerder vorgekomen.

***Tachysphex helveticus* [PM]**

Drie mannetjes op 21 juli op de Bergerhei (Ac. 203-400).

Apidae

***Andrena denticulata* [IR]**

Op 11 augustus een vrouwtje bij Weert (Ac. 174-362). In deze omgeving niet eerder waargenomen; uitbreiding zet zich nog steeds door.

***Andrena fulvida* [AJL]**

Op 10 juni in De Hooge Stoep, Geesbrug (Dr.) 1 vrouwtje op sporkenhout.

***Andrena nitidiuscula* [IR]**

Behalve rond Maastricht op 17 juli ook een vrouwtje bij Weert (Ac. 174-362) op *Daucus carota*. Is ook deze soort bezig met een serieuze opmars?

***Andrena pandellei* [IR]**

Op 17 juni mannetjes en vrouwtjes op en rond het Hoefijzer bij Bemelen (Ac. 182-317). Alleen foeragerend op rapunzelklokje (*Campanula rapunculus*) en op de vindplaatsen erg kwetsbaar voor ontijdige begrazing.

***Andrena polita* [IR]**

In juli en augustus in aantal op Hoge Fronten (Ac. 175-318) en St. Pietersberg (Ac. 175-315, 176-315).

***Bombus barbutellus* [IR]**

Op 4 juli een vrouwtje op beemd kroon in de tuin in Gronsveld (Ac. 179-313).

***Bombus jonellus* [IR]**

Op 15 mei een mannetje op heggewikke (*Vicia sepium*) op de Hoge Fronten (Ac. 175-318). Mogelijk een zwerver uit de Belgische Hoge Kempen maar was eerder tijdens de inventarisatie ter plekke niet verdacht op deze soort.

***Bombus norvegicus* [AJL]**

Op 10 juni in De Hooge Stoep, Geesbrug (Dr.) 2 mannetjes.

***Bombus rupestris* [KG, AJL, IR]**

Op 2 juli een mannetje van de rode koekoekshommel in een bloemrijk graslandje omgeven door bos, vlak bij Doorn (Ac. 153-449).

Op 10 juni in De Hooge Stoep, Geesbrug (Dr.) 1 mannetje.

In mei een koningin op de St. Pietersberg (Ac. 176-315) en op de Hoge Fronten (Ac. 175-318).

***Bombus soroensis* [IR]**

Op 20 augustus een mannetje op een inmiddels jaarlijkse vindplaats aan de rand van het Savelsbos (Ac. 180-313).

***Bombus sylvarum* [IR, FM]**

Op 21 mei twee of drie werksters bovenop de St. Pietersberg (Ac. 176-315). Hier moet dus wel een nest aanwezig zijn geweest. Een week of wat later bleek rond de waarnemingsplaats gemaaid. Er werden geen werksters meer waargenomen, ook niet in de verdere omgeving. Vermoedelijk is het nest uitgemaaid.

***Coelioxys mandibularis* [JS]**

Een vrouwtje in Meinerswijk in Arnhem, op 2 juni en een vrouwtje op 8 juni op een terrein bij de veiling van Venlo. Deze bij is in de duinen algemeen, maar volgens de voorlopige atlas van 1999 in het binnenland sinds 1980 niet meer gezien. Op de kaartjes voor de nieuw te vervaardigen atlas van de bijen staan, naast deze waarnemingen, nog twee recente stippen in het binnenland.

***Colletes marginatus* [IR]**

Op 2 juli mannetjes en vrouwtjes bij Fort St. Pieter (Ac. 175-316). Vrouwtjes stuifmeelverzamelend op klavers (*Trifolium* spp.), mannetjes en vrouwtjes op *Reseda lutea* voor nectar.

***Colletes similis* [KG]**

Een zuidelijke soort in het Maarnse gat (Ac. 151-452). Een mannetje werd op 30 mei gevangen op een gele composiet.

***Eucera longicornis* [MvA]**

Ik heb op Texel (Ac 112-559) op 20 mei een *Eucera longicornis* (man) verzameld. Hij vloog op rode klaver dat langs de weg stond. Op de weg vond ik nog een dood mannetje. Het beestje was platgereden maar nog voldoende herkenbaar.

***Hoplitis claviventris* [KG]**

Een vrouwtje op witte klaver op het schietterrein bij Breda (Ac.112-396) op 6 juni.

***Lasioglossum laticeps* [KG]**

Op 11 april een vrouwtje in de zandafgraving in de Grebbeberg bij Rhenen (Ac.168-440).

***Megachile ericetorum* [PvB]**

Rond 20 mei waren er al mannen van deze bij in Veghel, sinds twee juni vlogen er ook vrouwen.

***Megachile ligniseca* [KG]**

Op een klein open plekje in het Ulvenhouts Bos bij Breda (Ac.114-396) werd op 6 juni een mannetje zittend op een dode stam gevangen.

***Nomada armata* [JS]**

Op 8 juni een vrouwtje op de Isabellegreend bij Roermond. In voorgaande jaren had ik daar al eens een paar mannetjes gevangen, maar nog niet eerder een vrouwtje. De gastheer *Andrena hattorfiana* komt daar veelvuldig voor.

***Nomada integra* [PM, IR]**

Op de Grensweg bij Milsbeek (Ac. 198-415) op 2 juni een vrouwtje. Op 18 mei een vrouwtje op *Crepis biennis* in de tuin in Gronsveld (Ac. 179-313). Nog geen aanwijzingen voor een populatie maar mocht dit wel het geval zijn, dan lijkt alleen *Andrena fulvago* als gastheer in aanmerking te komen.

***Nomada zonata* [KG, TP]**

Op 6 april een vrouwtje in het Maarnse Gat (Ac.152-452) in de provincie Utrecht. Tijdens een inventarisatie voor Natuurmonumenten ving ik (TP) op 14 juli op het Hulshorsterzand (Ac. 177-484) een vrouwtje van deze wespbij. Het dier zat op jacobskruiskruid (*Jacobaea vulgaris*) dat was opgeslagen op een ruige plek op de heide waar hout was verbrand of anderszins was gerommeld. Dit is tot op heden de meest noordelijke vangst in ons land. *Nomada zonata* breidt zich vanaf 1995 uit over ons land en deze vondsten zijn daar weer voorbeelden van.

***Osmia tridentata* [IR]**

Op 5 juni een vrouwtje op gewone rolklaver (*Lotus corniculatus*) op de Hoge Fronten (Ac. 175-318). Op 19 juli een vrouwtje op aardaker (*Lathyrus tuberosus*) op de St. Pietersberg (Ac. 176-315).

***Osmia uncinata* [AJL]**

In de Appèlbergen bij Glimmen (Gr.) een mannetje op 27 maart, een mannetje op 21 april en een vrouwtje op 20 mei. In Bos en heide bij Schipborg (Dr.) op 19 april een vrouwtje.

***Stelis phaeoptera* [KG]**

Op 23 mei in essenhakhout aan de Broekhuizerstraat bij Langbroek (Ac.153-445) werd een vrouwtje gevangen, op dezelfde plek vlogen ook twee mannetjes van de waard *Osmia niveata*.

***Xylocopa violacea* [PvB]**

Op 27 april vloog plots een *Xylocopa violacea* in mijn tuin (Ac. 166-404). Ze bleek al een nestgang te hebben gemaakt in een vermolmde boomstronk. Daar verdween ze in. Die nacht heeft ze nog wat spaandertjes naar buiten gewerkt en helaas hebben we haar daarna geen enkele keer meer waargenomen (verongelukt?)